

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2024/2025-48)

DÜNYA EBELER GÜNÜ 5 MAYIS (2025)

Dünya Ebeler Günü'nün amacı ebeleri onurlandırmaktır ve bu amaçla Hollanda'da düzenlenen Uluslararası Ebeler Konfederasyonu'nda günün kutlanması fikri ortaya çıkmıştır. Bu konferanstan sonra 1992 yılı Mayıs ayının 5'nde ilk kez olmak üzere, her yıl 5 Mayıs'ta kutlanılmaktadır.¹

Ebelik doğum kavramı ile beraber ele alındığında bu mesleği insanlığın ortaya çıkışı ile değerlendirmek gerekir. Meslek olarak ebelik *"Doğum ve doğum sonu dönemde kadınla iş birliği halinde kadına gereksinim duyduğu destek, bakım ve danışmanlığı sağlayan, kendi sorumluluğunda doğumu yaptıran, yenidoğan ve bebeğe bakım veren sorumluluk sahibi ve güvenilir bir profesyonel"* olarak Uluslararası Ebeler Konfederasyonu'nca tanımlanmaktadır.²

Ebelik mesleğinin sunduğu sağlık hizmetleri:^{3,4}

- ✓ Koruyucu, önleyici tedbirler,
- ✓ Aile ve toplum için sağlık eğitimi, danışmanlık,
- ✓ Normal doğumun teşviki,
- ✓ Anne ve yenidoğandaki sağlık sorunlarının erken tespiti,
- ✓ Tıbbi bakıma veya diğer uygun desteklere zamanında erişim ve acil durum önlemlerinin uygulanması,
- ✓ Temel acil obstetrik bakım ve insani krizlerde üreme sağlığı hizmetleri için "Asgari Başlangıç Hizmetleri Paketinin" uygulanmasına yardımcı olmak,
- ✓ Toplumsal cinsiyet eşitliği, hakların kullanımında eşitlik, kadını güçlendirmek konularında katkı sağlamak.

Dünya Sağlık Örgütü'ne göre ebeler uluslararası standartlarda eğitildiğinde ve ebelik hizmetleri, aile planlaması dahil koruyucu üreme sağlığı hizmetlerini de içerdiğinde tüm anne ölümlerinin, ölü doğumların ve yenidoğan ölümlerinin %80'inden fazlası önlenabilmektedir. Cinsel sağlık ve üreme sağlığı, bağışıklama, emzirme, gebelikte tütün kullanımının bırakılması, sıtma, tüberküloz, HIV ve gebelikte obezite, erken çocukluk gelişimi ve doğum sonrası depresyon dahil olmak üzere sağlıkla ilgili 50'den fazla sağlık sonucu iyileşmektedir.⁵

Dünya genelinde, çoğu bölgede anne ölüm oranı değişmemekte ya da daha da kötüleşmektedir. Cinsel sağlık ve üreme sağlığının önemli bir bileşeni olan küresel anne ölüm oranı, 2000 yılında 100.000 canlı

¹ [İnternet] NARM, Celebrate International Day of the Midwife!, [https://narm.org/2023/05/celebrate-international-day-of-themidwife/#:~:text=International%20Day%20of%20the%20Midwife%20was%20first%20celebrated%20May%205,ICM\)%20conference%20in%20the%20Netherlands](https://narm.org/2023/05/celebrate-international-day-of-themidwife/#:~:text=International%20Day%20of%20the%20Midwife%20was%20first%20celebrated%20May%205,ICM)%20conference%20in%20the%20Netherlands). Erişim Tarihi:03.05.2025

² [İnternet] Ebeler Derneği, Ebelik Tanımı, <https://www.turkebelerdernegi.org/ebelik/ebelik-tanimi/> Erişim Tarihi: 03.05.2025

³ [İnternet] HASUDER, Toplumsal Cinsiyet, Kadın ve Üreme Sağlığı Çalışma Grubu, 21-28 Nisan Ebeler Haftası <https://hasuder.org/Duyurular/Detay/belirli-gun-ve-haftalar/21-28-nisan-ebeler-haftasi/c546df46-6c8c-4ec4-f231-3a120862241f> Erişim Tarihi: 03.05.2025

⁴ [İnternet] UNFPA, Midwifery <https://www.unfpa.org/midwifery#readmore-expand> Erişim Tarihi: 03.05.2025

⁵ [İnternet] WHO, Strengthening quality midwifery for all mothers and newborns <https://www.who.int/activities/strengtheningquality-midwifery-for-all-mothers-and-newborns> Erişim Tarihi: 03.05.2025

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2024/2025-48)

doğumda 328'den 2023 yılında 197'ye düşerek %40'lık büyük bir düşüş göstermiştir. Bu düşüşe rağmen günümüzde hâlâ anneler doğum öncesi ve doğum sırası bakım hizmetleri eksiklikleri/hataları ve hastalıklar ve komplikasyonlar nedeniyle hayatını kaybetmektedir. Bu sorunlar ebelerin doğum öncesi, sırası ve sonrasında yapacağı bakım hizmetleri ve diğer sağlık hizmet katkılarıyla önlenabilir.⁶ Sağlık Bakanlığı Sağlık İstatistikleri Yıllığı-2023'e göre ülkemizde anne ölüm oranı 100.000 canlı doğumda 13,5, bebek ölüm hızı 1.000 canlı doğumda 9,8, yenidoğan ölüm hızı ise 6'dır. Ülkemizde doğumların %97,5'ü hastanede gerçekleşmektedir. Gebelerin tam izlem oranı 2022'de 96,4 iken 2023 yılında 95,9'dur.⁷

Dünya Sağlık Örgütü'ne üye 194 ülke sağlık verilerinden oluşan 2021 yılı Dünya Ebeler Durum Raporu'na göre, dünyanın cinsel sağlık ve üreme sağlığı, anne, yeni doğan ve ergen sağlığı hizmetlerini sunmak için 1,1 milyon daha sağlık çalışanına ihtiyaç duymaktadır ve bu eksikliğin %80'ini ebeler oluşturmaktadır.⁸ Sağlık Bakanlığı Sağlık İstatistikleri Yıllığı-2023'e göre ülkemizde halen 59.750 ebe görev yapmaktadır.⁹ 100.000 kişiye düşen hemşire ve ebe sayısı ülkemizde 361 iken, OECD ülkelerinde bu değer 988'dir.¹⁰

İklim değişikliği, çatışma, savaş ve göç çağımızın en büyük boyutlu küresel sorunları arasında yer almaktadır. İklim değişikliğinin/krizlerinin neden olduğu doğa kaynaklı afetler yaşanmakta, hem bu afetler hem de çatışma, savaş ve göçler sonucunda da kadınlar ile bekler başta olmak üzere incinebilir gruptaki bireyler etkilenmektedir. Sonuçta bu süreçler ölüm, yerinden edilmelere ve olumsuz sağlık çıktılarına yol açmaktadır. Böyle zorlu zamanlarda ebelerin önemi ön plana çıkmaktadır. Çünkü ebeler bu dönemlerde cinsel sağlık üreme sağlığı, anne-bebek sağlığı ve adolesan sağlığına yönelik sağlık hizmetlerinin büyük çoğunluğunu sunabilecek ilk müdahale ekibidir. Bu sebepler ile Uluslararası Ebeler Konfederasyonu bu yıl Dünya Ebeler Günü temasını **"Ebeler: Her Krizde Kritik Öneme Sahiptir"** olarak belirlemiştir.¹⁰

Resim1: Dijital ortamlarda üretilmiş olup anonimdir.

⁶ [internet] <https://turkiye.unfpa.org/en/news/globally-maternal-mortality-falls-progress-remains-uneven#:~:text=The%20global%20maternal%20mortality%20rate,Bank%20Group%20and%20UNDESA%2FPopulationS> Erişim Tarihi:03.05.2025

⁷ [internet] <https://www.saglik.gov.tr/TR-107086/saglik-istatistikleri-yilligi-2023-yayinlanmistir.html> Erişim Tarihi:03.05.2025

⁸ [internet] WHO, New report sounds the alarm on global shortage of 900 000 midwives <https://www.who.int/news/item/05-05-2021-new-report-sounds-the-alarm-on-global-shortage-of-900-000-midwives> Erişim Tarihi: 03.5.2025

⁹ [internet] <https://ohsad.org/wp-content/uploads/2024/10/Saglik-Istatistikleri-Yilligi-2023-Haber-Bulteni.pdf> Erişim Tarihi:03.05.2025

¹⁰ [internet] The International Confederation of Midwives, <https://internationalmidwives.org/idm2025-theme-announcement/> Erişim Tarihi:03.05.2025